

מנחות ה

עניין: ממשקה ישראל מן המותר לישראל

אור החיים ויקרא טז, כט

את ישראל כמו שגמר חומר הארץ והגר לזה הולך לומר לכם, לבל תטעו לומר כי מנחת הכהנים צריכה להיות ראשון שזה כי נתחילת הפרשה לגד, ומנחת ישראל היא העניו שכן רשם צדק ה', גם השכל יסכים לזה שהכהנים פטורים מהעניו, או הכהן הגדול מיהא במקום עניו הוא טעוהו, וגם משה תבא בסדרה לזון עליו כי אינו לרין עניו, ומה גם לאשר קדם לנו כי מזכך גופו ודמי לזר אלהין מלאך ה' אין לזכך עניו, אשר ע"כ לזה ה' ואמר ויתכן לכם פיו מדבר עם משה ואהרן שגם הם צבול העניו, וכדי שלא תחשוב דוקא למשכ ואהרן יו ה' ולא לכל ישראל ת"ל הארץ והגר.

כלי חמדה פרשת אחרי

להצדיק את הצדיק מרנא הגאון ק בעל אוה"ח זצ"ל נאמר, דצריך קרא להזהיר הכהנים באכילת יוה"כ, דאל"ה הו"א דמוכרח שכהנים אינן נכללין באיסור עינוי דיוה"כ, דהנה באמת יש להעיר על כל קרבנות יוה"כ איך צותה התוה"ק להקריב קרבנות ביוה"כ, לפ"מ דמבואר בפסחים (דף מ"ח ע"א) בענין הביא שה מן המוקצה והקריבו ביו"ט, דאינו אסור משום דאינו מהמותר לישראל, כיון דאינו איסור גופו אלא ד"א גרם לו אינו בכלל אסור לישראל, ואמרין בגמ' דמוכרח מזה דמוקצה דרבנן, דאם אמרת מוקצה דאורייתא מה לי איסור גופו מה לי איסור דבר אחר, הרי מבואר בסוגיא דאם ה' אכילת מוקצה ביו"ט מן התורה ה' אסור להקריב ממנו קרבן תמיד ביו"ט, אע"ג דאיסורו רק משום יו"ט ואינו אסור בעצם, מ"מ אמרין מה לי איסור גופו מה לי איסור דבר אחר, וא"כ ביוה"כ שאסור מן התורה באכילה ושת' איך צותה התוה"ק להקריב בו קרבנות, הא אינן מהמותר לישראל כיון דאסורין באכילה. אמנם לקושטא דמילתא ל"ק דהרי מצותו בכך, והר"ז דומה לחלב ודם שקריבין לגבוה אע"ג דאסורין להדיוט משום דמצותן בכך, ה"ה כל קרבנות יוה"כ משום זה כשרין דהרי התוה"ק צותה להקריב קרבנות אלו אע"ג שאסורין באכילה:

קובץ שיעורים פסחים

קצ"ו דף מ"ח. ואי אמרת מוקצה דאורייתא מ"ל איסור גופו מ"ל איסור דבר אחר, ולכאורה קשה דאיסור מוקצה הוא מלא תעשה מלאכה, ואינו ענין כלל לממשקה ישראל דאיירי באיסורי אכילה והנאה, אבל באמת מוקצה הוא מאיסורי אכילה דכתיב והכינו, מוכן אכול שאינו מוכן לא תאכל, אלא דמה"ט גרידא ליכא מלקות דהוא איסור עשה והמלקות הוא רק משום מלאכה, ומה שמקשין דקרבנות הבאין ביו"כ פ"פ ליפסלו משום ממשקה ישראל, י"ל לפי מ"ש חוס' דביו"כ אין המאכל אסור, אלא יומא קגרים ונמשקה ישראל לא שייך, אלא היכא שהמאכל אסור, אבל אינו מוכן לענין שבת, מיקרי מאכל אסור כמו חמץ בפסח, דודאי פסול משום ממשקה ישראל, וביאור חילוק זה, דבחמץ בפסח ובמוקצה בשבת, סיבת ה- איסור היא בהמאכל, אבל ביו"כ דכל מאכלים שבעולם אסורים, אין לומר דסיבת האיסור היא בהמאכלים, רק יומא קגרים, ויותר מזה אפשר לומר, דביו"כ האכילה מצד עצמה אין בה איסור, אלא משום דע"י האכילה מבטל מצות עינוי, אבל ד"ז אינו ברור, דלפי"ז לכאורה, לא היה שייך לומר, אין אחע"א באוכל גבילה ביו"כ.

קהלות יעקב סי' ג

והנראה דמוכח מכאן דהא דאמרין שהאסור להדיוט אסור לגבוה לא אמרוהו חז"ל צתורה סימן לזין לנו שדבר האסור להדיוט אסורו חורב גס לגבוה אלא טעמא הוא דמה שאינו ממשקה ישראל זהו סיבה שמחמתו פסול לגבוה והפסול לגבוה הוא מסתעף מחמת זה שאסור להדיוט ועינוי הוא לפי שנתנוה גרועה היא כשנותן מה שאינו ראוי לעצמו והיו כנותן את הפסולת והגרוע שצידו. ולפי"ז אין הפסול מחמת שהוא דבר האסור להדיוט אלא מחמת שהוא דבר שאינו ראוי לו להדיוט [וצעוקר הדברים כבר חקרו בזה אחרונים בתראי והאריך בזה בספר נאות יעקב] ועפ"ז יש לזכר הא דאין מחוייב לזו ציוס מסלק פסול דממשקה ישראל דכיון דאמרין דאין מחוייב לז"צ ורואין אנו כאילו כבר הגיע מה שעתיד להיות א"כ נהי דולאי האיסור להדיוט לא הותר כל זמן שלא קרב העומר ואינו עדיין "מוותר" להדיוט מי"מ כבר נקרא "ראוי" להדיוט כיון שזו ציוס יבא מותר לו וברי זה נקרא כבר כנתנוה מן היפה שלו.

קובץ הערות ל, ו

ונראה דזהא דאמרין דהאסור להדיוט פסול לגבוה משום דנענין ממשקה ישראל, יש לפרשו שני אופנים. א) דהאסור להדיוט פסול לגבוה. כגון חדש קודם לעומר, דאסור להדיוט מפני שהוא חדש, ופסול לגבוה לא מפני שהוא חדש, אלא מפני שאסור להדיוט. ב) י"ל דאזכרה הסיבה צעמא שאסורו להדיוט, פוסלתו לגבוה. דכמו שאסור להדיוט מפני שהוא חדש, ה"נ פסול לגבוה מפני שהוא חדש, ולא מפני שאסור להדיוט, דאין פסולו לגבוה מפני האיסור להדיוט, אלא מפני סיבת האיסור. ולפי זה שפיר יש ללמוד קודם לשתי הלחם מקודם לעומר, דכמו דפסול קודם לעומר מפני שהוא חדש, ה"נ יש לפסולו

צקודם לשתי הלחם, מפני שהוא ג"כ חדש לגבוה, דהא מה"ט לא יציא קודם לשתי הלחם, מפני שהוא חדש לגבוה. ומ"מ השיב יהודה בר' נחמיה דליכא למיפדך, דחדש זה חמור, דאסור גס להדיוט, וחדש זה קיל, דמותר להדיוט: **אלא** דקשה לפי"ז מירושלמי סוכה ס"פ לולב וערבה [פ"ד ה"ז] דמים מגולין פסולין למזבח משום ממשקה ישראל, כיון דאסורין להדיוט משום סכנתא. ולגבי גבוה לא שייך האי טעמא דסכנתא, אלא דמ"מ כיון דאסורין להדיוט פסולין לגבוה, ומוכח מזה דהאסור להדיוט פסולו לגבוה. ואפשר להירושלמי תרוייהו טעמי איתנהו. מיהו צרש"י ותוס' ס"פ לולב וערבה [מ"ח ע"ב ד"ה שריין והמים] פירשו טעמים אחרים לפסול מים מגולין עי"ש:

WHATSAPP

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHALASHON